

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Komisja Petycji

2007/2118(INI)

14.3.2008

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie wpływu planowanej budowy tzw. gazociągu bałtyckiego łączącego Rosję i Niemcy na środowisko naturalne Morza Bałtyckiego (petycje 0614/2007 i 0952/2007)
(2007/2118(INI))

Komisja Petycji

Sprawozdawca: Marcin Libicki

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
UZASADNIENIE	10

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie wpływu planowanej budowy tzw. gazociągu bałtyckiego łączącego Rosję i Niemcy na środowisko naturalne Morza Bałtyckiego (petycje 0614/2007 i 0952/2007) (2007/2118(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając petycję 0614/2007,
- uwzględniając petycję 0952/2007,
- uwzględniając komunikat Komisji do Rady i Parlamentu Europejskiego w sprawie Strategii tematycznej dotyczącej ochrony zdrowia i zachowania środowiska morskiego (COM(2005)0504),
- uwzględniając szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego,
- uwzględniając dyrektywę Rady 97/11/WE zmieniającą dyrektywę 85/337/EWG w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre publiczne i prywatne przedsięwzięcia na środowisko¹, a także dyrektywy 92/43/EWG oraz 79/409/EWG, składające się na pakiet legislacyjny NATURA 2000²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 listopada 2006 r., w sprawie Strategii tematycznej na rzecz ochrony i zachowania środowiska morskiego³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie strategii dla regionu Morza Bałtyckiego w ramach wymiaru północnego⁴,
- uwzględniając Konwencję o ochronie środowiska krajów Morza Bałtyckiego (Konwencja Helsińska),
- uwzględniając zalecenia Komisji Helsińskiej (HELCOM), a w szczególności zalecenie 17/3 z 12 marca 1996 r. opisujące wymóg wykonania oceny oddziaływania na środowisko oraz konsultacji z krajami, które mogą odczuć negatywne skutki planowanej inwestycji,
- uwzględniając Konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym z dnia 25 lutego 1991 r. (Konwencja z Espoo),
- uwzględniając Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z dnia 25 czerwca 1998 r. (Konwencja z Aarhus),

¹ Dz.U. L 73, 14.3.1997, str. 5.

²

³ Dz.U. C 314E z 21.12.2006, str.

⁴ Dz.U. C 314E z 21.12.2006, str. 330.

- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie prawa morza (UNCLOS),
 - uwzględniając zasadę przezorności, należąca zgodnie z orzecznictwem Trybunału do katalogu zasad ogólnych prawa wspólnotowego i będąca jednym z aspektów zrównoważonego rozwoju w rozumieniu prawa wspólnotowego i międzynarodowego,
 - uwzględniając zasadę dobrej administracji będącą jedną z zasad ogólnych prawa wspólnotowego,
 - uwzględniając działania grupy „Bałtycka Europa” w Parlamencie Europejskim,
 - uwzględniając wnioski z wysłuchania publicznego z dnia 29 stycznia 2008 r.,
 - uwzględniając decyzję 1364/2006/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. ustanawiającą wytyczne dla transeuropejskich sieci energetycznych oraz uchylającą decyzję 96/391/WE,
 - uwzględniając Bałtycki Plan Działań na rzecz ochrony wód Morza Bałtyckiego, przyjęty 15 listopada 2007 w Krakowie na konferencji Ministrów Środowiska państw nadbałtyckich,
 - uwzględniając art. 10 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską nakładający na państwa obowiązek lojalności wobec Wspólnoty,
 - uwzględniając art. 192 ust. 1 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji oraz opinie Komisji Spraw Zagranicznych i Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii (A6-0000/2008),
- A. mając na uwadze, że Morze Bałtyckie jest akwenem, nad którym leży aż 8 państw Unii Europejskiej i którego wybrzeże jest w 80% wybrzeżem Unii Europejskiej,
 - B. mając na uwadze, że troska o środowisko naturalne Morza Bałtyckiego jest jednym z podstawowych zadań wymiaru północnego Unii, co wielokrotnie potwierdzały już komunikaty Komisji i rezolucje Parlamentu,
 - C. mając na uwadze szczególne zaangażowanie Unii w działania w obszarze ochrony środowiska naturalnego, w tym środowiska morskiego,
 - D. mając na uwadze, że Komisja wielokrotnie w postępowaniach przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości potwierdzała, że ochrona środowiska stanowi jeden z kluczowych celów Wspólnoty, a Trybunał przyznał istnienie wspólnotowej kompetencji w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego,
 - E. biorąc pod uwagę zasadę przezorności, zgodnie z którą podjęcie odpowiednich działań prewencyjnych jest konieczne w przypadku wystąpienia uzasadnionego prawdopodobieństwa zagrożenia dla środowiska,
 - F. mając na uwadze, że szczególną wrażliwość Morza Bałtyckiego na zagrożenia ekologiczne potwierdziła Międzynarodowa Organizacja Morska, uznając je za

„szczególnie wrażliwy obszar morski”,

- G. biorąc pod uwagę, że Morze Bałtyckie jest obecnie jednym z najbardziej zanieczyszczonych akwenów morskich na świecie, w szczególności zaś wskazując, że stężenie substancji niebezpiecznych pozostaje nienaturalnie wysokie w wodach Morza Bałtyckiego oraz żyjących tam organizmach,
- H. uwzględniając fakt, iż Morze Bałtyckie jest typowym morzem wewnętrznym, akwenem płytkim z najbardziej obok Morza Czarnego ograniczonym cyklem wymiany wód z wszechoceanem na świecie, wynoszącym około 30 lat,
- I. biorąc pod uwagę szereg czynników takich jak długotrwała retencja wód, uwarstwiona toń morska czy rozległy, uprzemysłowiony obszar zlewiska rzeczno-morskiego, które sprawiają, że Morze Bałtyckie jest szczególnie zagrożone pod względem środowiskowym,
- J. mając na uwadze, że dodatkowym istotnym czynnikiem ryzyka środowiskowego jest ok. 80 tys. ton amunicji bojowej zatopionej po II wojnie światowej na dnie Bałtyku, zawierającej środki trujące takie jak iperyt siarkowy, iperyt azotowy, luizyt, Clark I, Clark II i adamsyt, będące zagrożeniem zarówno dla środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego jak i dla zdrowia i życia ludzi,
- K. mając na uwadze, że pojemniki z amunicją bojową były zatapiane przez szereg państw od roku 1945 aż do końca lat 60.,
- L. biorąc zaś w szczególności pod uwagę krytyczny stan pojemników z amunicją bojową, a więc ich skorodowanie oceniane na 80%, a także fakt, iż niemożliwe jest dokładne zlokalizowanie miejsc zalegania amunicji,
- M. mając jednocześnie na uwadze, że przyjęty 15 listopada 2007 r. w Krakowie Bałtycki Plan Działania zobowiązuje państwa nadbałtyckie do zapewnienia bezpiecznego magazynowania starych zapasów chemikaliów i urządzeń zawierających niebezpieczne substancje,
- N. mając na uwadze konsekwencje ewentualnej poważnej awarii gazociągu dla środowiska naturalnego Bałtyku jak i dla państw nadbałtyckich, polegające w szczególności na zagrożeniu biosfery poprzez zmniejszenie natlenienia oraz supersaturację wody morskiej przez wyciekający gaz,
- O. uwzględniając zagrożenie pożarowe oraz utraty wyporności i zatonięcia jednostek pływających, jakie niesie za sobą ewentualna awaria gazociągu,
- P. mając na uwadze, iż ewentualna budowa gazociągu północnego będzie skutkować poddaniem oddziaływaniu technicznemu podmorskiego pasa długości 1200 km i szerokości ok. 2 km, a więc obszaru 2400 km kwadratowych, stanowiąc tym samym największy plac budowy podmorskiej na świecie,
- Q. mając na uwadze, że art. 123 Konwencji ONZ o prawie morza, stanowiącej integralną część prawa wspólnotowego, zobowiązuje państwa położone nad morzami półzamkniętymi do koordynacji i współpracy w zakresie wykonywania swoich praw

- i obowiązków w zakresie ochrony i zachowania środowiska morskiego,
- R. mając na uwadze, że art. 2 ust. 1 Konwencji z Espoo zobowiązuje strony do podejmowania indywidualnie lub wspólnie wszelkich odpowiednich i skutecznych środków mających na celu zapobieganie, redukcję i kontrolowanie znaczącego szkodliwego transgranicznego oddziaływania na środowisko wynikającego z planowanej działalności,
 - S. biorąc pod uwagę, że art. 12 Konwencji HELCOM zobowiązuje strony umowy do podejmowania wszelkich właściwych środków w celu zapobieżenia zanieczyszczeniu środowiska morskiego Morza Bałtyckiego będącego rezultatem badań lub eksploatacji dna morskiego bądź jakiegokolwiek związanej z tym działalności,
 - T. mając na uwadze, że planowana trasa gazociągu północnego przebiegać będzie przez obszary objęte programem NATURA 2000 podlegające szczególnej ochronie zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG,
 - U. mając na uwadze, że art. 6 ust. 2 dyrektywy Rady 92/43/EWG zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia odpowiednich działań w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków,
 - V. mając na uwadze, że art. 6 ust. 3 dyrektywy Rady 92/43/EWG zobowiązuje państwa członkowskie do dokonania odpowiedniej oceny skutków każdego planu lub przedsięwzięcia dla danego terenu chronionego niezwiązanego z nim bezpośrednio lub niekoniecznego do jego zagospodarowania, ale mogącego na niego w istotny sposób oddziaływać z punktu widzenia założeń jego ochrony,
 - W. mając na uwadze, że zgodnie z art. 6 ust. 3 dyrektywy Rady 92/43/EWG dopiero w świetle wniosków wynikających z powyższej oceny właściwe władze krajowe mogą wyrazić zgodę na plan lub przedsięwzięcie po upewnieniu się, że nie wpłynie on niekorzystnie na dany teren oraz, w stosownych przypadkach, po uzyskaniu opinii całego społeczeństwa,
 - X. biorąc pod uwagę, iż planowany gazociąg ma być najdłuższym podmorskim dwukanałowym gazociągiem na świecie, a jednocześnie najpłycej położonym, co czyni go szczególnie narażonym na ewentualne uszkodzenia,
 - Y. biorąc pod uwagę, iż na mocy decyzji 1364/2006/WE gazociąg północny został wpisany na listę projektów priorytetowych leżących w interesie Europy,
 - Z. mając na uwadze, iż każda wielkoskalowa konstrukcja techniczna na wodach morskich ze względu na związane z nią ryzyko musi być przedmiotem szczególnie intensywnej i kompleksowej analizy i oceny środowiskowej, która dla uzyskania wiarygodnych wyników powinna obejmować co najmniej jeden pełen sezon wegetacyjny, trwający w odniesieniu do niektórych gatunków nawet 2 lata, a więc zdecydowanie dłużej niż sześciomiesięczny okres badań zaproponowany przez inwestora,
 - AA. uwzględniając fakt, że na mocy konwencji z Espoo każda tego typu inwestycja winna być poprzedzona analizą ewentualnych rozwiązań alternatywnych, biorących w szczególności

pod uwagę koszty ich wykonania oraz bezpieczeństwo dla środowiska naturalnego, takich jakimi mogą być w tym przypadku lądowe trasy gazociągu,

- BB. uwzględniając postanowienia art. 1 Konwencji z Aarhus zobowiązującego strony do zagwarantowania w sprawach dotyczących środowiska uprawnienia do dostępu do informacji, udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępu do wymiaru sprawiedliwości,
- CC. mając na uwadze prawne wymogi sporządzenia dokładnej oceny oddziaływania na środowisko, uwzględniającej wszelkie wspomniane zagrożenia,
- DD. mając dodatkowo na uwadze fakt konieczności analizy zagrożenia terrorystycznego i ewentualnych możliwości skutecznego przeciwdziałania,
1. podtrzymuje postulat wyrażony w rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 16 listopada 2006 r., iż przysłała strategia morska UE musi prowadzić do ustanowienia wiążących ponadnarodowych zobowiązań, które mogą także obejmować wspólne zobowiązania w krajach trzecich;
 2. wyraża swój zdecydowany sprzeciw wobec traktowania wielkoskalowych inwestycji transgranicznych, planowanych na obszarze Morza Bałtyckiego, będącego wspólnym dobrem państw nadbałtyckich, jako kwestii bilateralnych stosunków między państwami;
 3. wyraża przekonanie, iż tego typu inwestycje winny być przedmiotem solidarnego zainteresowania i troski całej UE;
 4. wzywa w związku z tym Komisję i Radę do pełnego zaangażowania w kwestię analizy skutków środowiskowych budowy gazociągu północnego, szczególnie jeżeli zachodzą przesłanki wydania opinii przez Komisję, określone w art. 6 ust. 4 dyrektywy Rady 92/43/EWG;
 5. ubolewa, iż Komisja nie zastosowała się do postulatu zawartego w rezolucji Parlamentu z dnia 16 listopada 2006 r., dotyczącego sporządzenia przez Komisję oceny wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko, jednocześnie ponawiając wezwanie do sporządzenia takiej oceny;
 6. wyraża zaniepokojenie przyjętym przez Nord Stream harmonogramem prac, którego realizacja uniemożliwi rzetelną analizę wyników EIA przez zainteresowane państwa, organizacje pozarządowe oraz grupy eksperckie HELCOM;
 7. wskazuje, że skala kilkudziesięciomiesięcznych prac na obszarze liczącym nawet do 2400 kilometrów kwadratowych przy wykorzystaniu dużej liczby jednostek pływających i innego sprzętu jest poważnym zagrożeniem dla bioróżnorodności i liczby siedlisk w tym rejonie;
 8. wyraża ubolewanie, iż nie określono dokładnie koniecznej skali ingerencji w dno morskie w celu zagłębienia gazociągu, która może mieć krytyczny wpływ na środowisko przydenne;

9. wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami, że przed oddaniem gazociągu do eksploatacji inwestor zamierza użyć silnie toksycznego środka o nazwie aldehyd glutarowy, który następnie planuje wpuścić do Bałtyku; takie działanie spowodowałoby katastrofę ekologiczną o ogromnej skali i nieodwracalnych skutkach; jednocześnie wzywa Komisję i Radę do niezwłocznego podjęcia działań w celu zapobieżenia takiemu scenariuszowi;
10. podkreśla, że budowa i użytkowanie gazociągu na dnie Morza Bałtyckiego zagrozi wielu gatunkom ryb i ptaków oraz istnieniu liczącej zaledwie 600 osobników populacji morświnów, które stanowią jedyny i niepowtarzalny gatunek bytujący w tym rejonie geograficznym;
11. stwierdza, że poza deklaracyjnym ujęciem kwestii ochrony środowiska naturalnego Morza Bałtyckiego jako istotnego elementu wymiaru północnego UE, konieczne jest podjęcie przez instytucje Wspólnoty konkretnych działań odnoszących się do największej w historii wielkoskalowej inwestycji na Morzu Bałtyckim;
12. podkreśla, że w pierwszej kolejności winny być analizowane trasy alternatywne instalacji gazociągu, nienaruszające środowiska morskiego, zwracając uwagę, że istnieje możliwość poprowadzenia takich tras od granicy rosyjskiej drogą lądową wyłącznie przez kraje Unii Europejskiej;
13. wzywa Komisję do przeprowadzenia takiej analizy, w dialogu z zainteresowanymi państwami, inwestorem, Komisję Helsińską oraz z udziałem zainteresowanych organizacji pozarządowych;
14. popiera decyzję rządu Królestwa Szwecji z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie odmowy rozpatrzenia wniosku o udzielenie zezwolenia spółce Nord Stream AG na budowę gazociągu ze względu na istotne braki formalne i merytoryczne, w szczególności brak przedstawienia analizy trasy alternatywnej oraz opcji zaniechania budowy gazociągu;
15. popiera stanowisko Sejmu Republiki Litwy z dnia 27 marca 2007 r., w którym wskazuje się na konieczność wstrzymania realizacji wielkoskalowych projektów infrastrukturalnych na Morzu Bałtyckim do czasu dogłębnego przeanalizowania rozwiązań alternatywnych oraz przeprowadzenia niezależnych i kompleksowych ocen oddziaływania na środowisko;
16. z ubolewaniem przyjmuje fakt, iż w zielonej księdze „W kierunku przyszłej polityki morskiej Unii” nie poświęcono uwagi kwestii inwestycji wielkoskalowych takich jak rurociągi podmorskie;
17. z ubolewaniem zauważa, iż w inicjowanych aktach prawnych i komunikatach dotyczących strategii morskich Komisja zwykle pomija problem rurociągów podmorskich, będący istotnym zagadnieniem zarówno pod względem ochrony środowiska jak i bezpieczeństwa energetycznego UE;
18. ponawia w związku z tym swoje wezwanie zawarte w rezolucji z dnia 16 listopada 2006 r. do zaproponowania obowiązkowego mechanizmu negocjacji między państwami członkowskimi i ponownie nalega, by Rada podjęła działania na szczeblu

międzynarodowym w celu opracowania obowiązkowych ocen oddziaływania na środowisko w stosunkach pomiędzy UE i krajami trzecimi;

19. wyraża przekonanie, iż poprowadzenie gazociągu północnego drogą lądową przez terytorium UE pozwoliłoby na spełnienie przezeń celów strategicznych i ekonomicznych przedstawionych w decyzji 1364/2006/WE przy jednoczesnym uniknięciu poważnych zagrożeń dla środowiska naturalnego;
20. wzywa Radę i Komisję do wykorzystania wszelkich przysługujących im środków prawnych, w celu uniemożliwienia budowy gazociągu północnego na skalę zaproponowaną przez inwestora;
21. wzywa Komisję w szczególności do dopilnowania, by przestrzegano wskazanych wcześniej odpowiednich przepisów Konwencji o prawie morza, Konwencji HELCOM, Konwencji z Espoo, Konwencji z Aarhus, dyrektyw 85/337/EWG, 97/11/WE, 92/43/EWG oraz 79/409/EWG, a także art. 10 TWE oraz zasady przezorności i zrównoważonego rozwoju oraz do wszczęcia procedury na podstawie art. 226 TWE, gdyby okazało się, że wspomniane przepisy zostały naruszone;
22. wzywa Komisję w szczególności do podjęcia stanowczych działań wypełniających zasadę dobrej administracji, zgodnie z którą w sytuacji gdy organ podejmujący decyzje korzysta z dużego zakresu uznaniowości, ciąży na nim obowiązek przeprowadzenia we właściwym czasie analizy stanu faktycznego i w razie potrzeby skorzystania z opinii ekspertów, w celu zapobieżenia wydaniu arbitralnej decyzji;
23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie oraz rządów państw członkowskich UE.

UZASADNIENIE

W ubiegłym roku do Parlamentu Europejskiego wpłynęły petycje poparte przez blisko 30 tysięcy obywateli Unii Europejskiej, głównie państw bałtyckich, zaniepokojonych planowaną budową podmorskiego gazociągu przez Morze Bałtyckie z Rosji do Niemiec. Ich zdaniem inwestycja ta stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego oraz może być sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.

Komisja Petycji, która w imieniu Parlamentu Europejskiego rozpatruje petycje obywateli Unii związane z działalnością Wspólnoty, wykazując swój szacunek względem tak wielu obywateli oraz zważając na wagę problemu, postanowiła jednomyślnie podjąć się przygotowania sprawozdania w sprawie wpływu planowanej budowy tzw. gazociągu bałtyckiego na środowisko naturalne Morza Bałtyckiego.

Z uwagi na wieloaspektowy charakter zagadnienia, wykraczający poza kwestie ochrony środowiska, a dotykający również problematyki bezpieczeństwa energetycznego Unii Europejskiej oraz spraw międzynarodowych, dwie kompetentne komisje parlamentu Europejskiego tj. Komisja Spraw Zagranicznych oraz Przemysłu, Badań i Energii przygotowały swe opinie.

Bezprecedensowa skala inwestycji oraz jej potencjalny przemożny wpływ na fundamentalne obszary działalności Unii Europejskiej, w szczególności takie jak zdrowie jej mieszkańców, ochrona środowiska naturalnego oraz bezpieczeństwo energetyczne, a także wzrost cen gazu, który w ostateczności pokryją konsumenci, były motywacją do bardzo dokładnego zaznajomienia się z problematyką przedsięwzięcia. W tym celu w Parlamencie Europejskim odbyło się wysłuchanie publiczne, podczas którego wszystkie strony oraz grupy interesu były reprezentowane oraz przedstawiły swój punkt widzenia.

Po przeanalizowaniu szeregu opinii i ekspertyz oraz po wysłuchaniu uczestników wysłuchania publicznego sprawozdawca nabrał przekonania, iż Unia Europejska powinna z największą ostrożnością i niepokojem odnieść się do planowanej inwestycji, ponieważ stwarza ona bezpośrednie zagrożenie dla środowiska całego basenu Morza Bałtyckiego. Problem ten ma prawdziwie europejski wymiar, gdyż dotyczy poważnych zagrożeń dla 8 krajów Unii Europejskiej – Niemiec, Szwecji, Finlandii, Łotwy, Litwy, Estonii, Danii i Polski. Sprawozdawca wzywa więc Radę i Komisję do wykorzystania wszelkich przysługujących im środków prawnych, w celu uniemożliwienia budowy gazociągu północnego na skalę zaproponowaną przez inwestora. Sprawozdawca wyraża przekonanie, iż poprowadzenie gazociągu północnego drogą lądową przez terytorium UE pozwoliłoby na spełnienie przezeń celów strategicznych i ekonomicznych przedstawionych w decyzji 1364/2006/WE przy jednoczesnym uniknięciu poważnych zagrożeń dla środowiska naturalnego oraz pozwoliłoby uniknąć wzrostu cen, który musieliby pokryć konsumenci.

Sprawozdawca z powagą przyjmuje fakt, iż w ciągu ostatnich miesięcy niemal we wszystkich krajach bałtyckich zarówno instytucje eksperckie, instytucje rządowe odpowiedzialne za środowisko oraz przedstawiciele organizacji ekologicznych po dokładnym przeanalizowaniu założeń projektu, dostrzegli poważne zagrożenia dla środowiska, z których największe to:

1. Naruszenia stref Natura 2000

2. Zagrożenia naruszeń składowisk niemieckiej broni chemicznej z czasów II wojny światowej, min, niewybuchów oraz zatopionych statków znajdujących się w szczególności na terenie Zatoki Fińskiej oraz rozmieszczonych wzdłuż planowanej trasy rurociągu
3. Bezprecedensowa wielkość obszaru robót 2400 km² (porównywalnego do całej powierzchni państwa Luksemburg) na stosunkowo małym i zamkniętym Morzu Bałtyckim
4. Zagrożenie skażeniem na wielką skalę, w wyniku wypuszczenia do wód Bałtyku tysięcy ton środków chemicznych (aldehydu), potrzebnych do wyczyszczenia rurociągu, przed jego uruchomieniem

Zagrożenia dla środowiska, o których szeroko informowali eksperci podczas wysłuchania publicznego znajdują również potwierdzenie w stanowiskach i opiniach innych organizacji, które dotarły do posłów Parlamentu Europejskiego, m.in. Nordycki Greenpeace w przesłanym oświadczeniu wyraża swój niepokój i sprzeciw wobec planowanej trasy Nord Stream i opowiada się za trasą lądową.

Zdaniem sprawozdawcy nie do zaakceptowania jest pogląd, iż sprawa inwestycji na dnie Bałtyku jest bilateralną sprawą Niemiec i Rosji. Ochrona środowiska Morza Bałtyckiego jest jednym z najważniejszych zadań należących do tzw. wymiaru północnego UE, którego dotyczy szereg wspólnotowych aktów prawnych i rezolucji odnoszących się do tego problemu.

W związku z powyższym to właśnie przede wszystkim na Unii ciąży obowiązek szczególnej opieki nad środowiskiem naturalnym Bałtyku, nie zapominając także o solidarności i bezpieczeństwie energetycznym oraz o ochronie konsumentów. Znamy przypadki, kiedy instytucje europejskie zdecydowanie reagowały na szereg inwestycji wewnątrzpaństwowych – a więc dotyczących tylko jednego państwa – wątpliwych z punktu widzenia ochrony środowiska. Trudno wyobrazić sobie, aby instytucje UE lekcewały sprawę, która dotyka de facto niemal jednej trzeciej państw UE oraz jedyne zamknięte morza Wspólnoty.

W szczególności należy podkreślić, iż inwestor nie wziął pod uwagę faktu, iż w pierwszej kolejności winny być analizowane trasy alternatywne instalacji gazociągu, nienaruszające środowiska morskiego, zwracając uwagę, że istnieje możliwość poprowadzenia takich tras od granicy rosyjskiej drogą lądową wyłącznie przez kraje Unii Europejskiej. W związku z tym sprawozdawca wzywa Komisję do przeprowadzenia takiej analizy, w dialogu z zainteresowanymi państwami, inwestorem, Komisją Helsińską oraz z udziałem zainteresowanych organizacji pozarządowych.

Sprawozdawca popiera decyzję rządu Królestwa Szwecji z dnia 12 lutego 2008 r. w sprawie odmowy rozpatrzenia wniosku o udzielenie zezwolenia spółce Nord Stream AG na budowę gazociągu ze względu na istotne braki formalne i merytoryczne, w szczególności brak przedstawienia analizy trasy alternatywnej oraz opcji zaniechania budowy gazociągu.

Sprawozdawca popiera również stanowisko Sejmu Republiki Litwy z dnia 27 marca 2007 r., w którym wskazuje się na konieczność wstrzymania realizacji wielkoskalowych projektów infrastrukturalnych na Morzu Bałtyckim do czasu dogłębnego przeanalizowania rozwiązań alternatywnych oraz przeprowadzenia niezależnych i kompleksowych ocen oddziaływania na

środowisko.

Sprawozdawca odnotowuje też decyzje Rządu Estońskiego z dnia 21 września 2007 r. w sprawie odmowy spółce Nord Stream zgody na przeprowadzenie podwodnych badań w Wyłączonej Strefie Ekonomicznej Estonii.

Sprawozdawca zwraca również uwagę na problem pokrycia szkód powstałych podczas konstrukcji oraz użytkowania gazociągu, a także kosztu jego likwidacji po zakończeniu okresu eksploatacji.

Oprócz kwestii środowiskowych warte odnotowania są również opinie poważnych ekspertów i europejskich mediów. Mówią one o wzroście kosztów inwestycji z kilku do kilkunastu miliardów euro. Przewidują również znaczne wydłużenie czasu budowy wynikające z konieczności przeprowadzenia długotrwałych badań i konsultacji na poziomie politycznym i społecznym. Ich zdaniem, jeśli nawet przyjąć, iż po zastosowaniu wyjątkowych środków bezpieczeństwa i wypłacie rekompensat za naruszenia stref chronionych Natura 2000 inwestycja po kilku latach doszłaby do skutku, jej gigantyczny koszt będzie musiał być wpisany do rachunków za gaz europejskich, głównie niemieckich konsumentów oraz spółek budujących ten rurociąg. Zdaniem ekspertów będzie to koszt wielokrotnie większy niż wszystkie koszty alternatywnego lądowego rurociągu.